

кожної людини. Саме різниця в економічному стані між членами суспільства породжує необхідність суспільства в правоохороні.

Одержано 12.06.2017

УДК 342.951:[351.74:349.6](477)

Ірина Дмитрівна КАЗАНЧУК,

кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри адміністративної діяльності поліції факультету № 3 Харківського національного університету внутрішніх справ, м. Харків;

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-4269-2749>

**ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ В УКРАЇНІ
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ
ПРИРОДНИМИ РЕСУРСАМИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ
БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

У світлі реалізації рішень Всесвітнього саміту «Ріо+20» та положень Угоди «Україна – ЄС» акцентовано увагу на питаннях активізації участі місцевих природних активів у забезпеченні сталого управління природними ресурсами, впровадження європейських стандартів зміцнення екологічної безпеки в системі державного і регіонального управління й місцевого самоврядування [1, с. 8–9]. В цьому аспекті важливим стає удосконалення адміністративно-правової системи управління природокористуванням в нашій країні. На думку фахівців-екологів та сучасних вчених-адміністративістів стан екологічної безпеки в Україні погіршується, адже потенційно небезпечні об'єкти атомного, енергетичного, хімічного, транспортного, машинобудівного та інших комплексів створювалися та продовжують експлуатуватися без належного врахування всіх складників екологічної й технічної безпеки. Крім того, введення мораторію на проведення перевірок екоінспекцією (урядом – у серпні 2014 року, а пізніше – Законом України «Про Державний бюджет України») і відсутність контролю в сфері навколишнього середовища боляче вдарило по довірчю України.

І розв'язання цих проблем можливе у випадку, коли діяльність органів виконавчої влади буде спрямована на правильне природокористування та забезпечення екологічної безпеки в державі і регіонах, успішного захисту прав громадян на сприятливе навколишнє середовище, удосконалення державного контролю за використанням природними ресурсами.

Слід зазначити, що як самостійне явище екологічна безпека охоплює як складові частини такі різновиди: санітарно-екологічну безпеку, радіаційно-екологічну безпеку, екологічну безпеку окремих природних ресурсів і їх компонентів, територій тощо [2, с. 64]. Як ми бачимо, ключовим для усіх видів є наявність дефініції «безпека». У загальному вигляді безпека визна-

чається як відсутність небезпеки чи загроз. Залежно від суб'єктів вона характеризується як стан захищеності життєво важливих інтересів людини, населення, держави та суспільства, а також: сприятливого для них середовища від внутрішніх і зовнішніх несприятливих факторів. З цього випливає, що екологічна безпека пов'язана як з безпекою людини, так і з безпекою країни. Можна сказати, що екологічна безпека є складовою частиною загальної національної безпеки країни. Формування системи екологічної безпеки України тісно пов'язане із розвитком всеосяжної системи міжнародної безпеки, які ґрунтуються на принципах та загальновизнаних вимогах в екологічній, економічній, адміністративній та інших сферах [3, с. 12]. У загальному значенні концепція безпеки – це система вихідних положень, принципів та ідей по забезпеченню безпечних для країни і всіх існуючих в її кордонах суб'єктів (держави, суспільства, населення, природних об'єктів, оточуючого людину навколишнього та виробничого середовища), а також дій як внутрішньодержавного, так і зовнішньодержавного характеру. Із цього випливає, що екологічна безпека тісно пов'язана з безпекою держави та суспільства, і від її забезпечення залежить лівова частка загальної безпеки людей [4, с. 194–195]. У зв'язку з цим є очевидним, що екологічна безпека поряд із збереженням миру – друга важлива передумова збереження життя людей.

При аналізі системи природокористування та екологічної безпеки слід виходити з того, що існує два основних джерела небезпеки: стихійні явища (землетруси, паводки, засухи, пожежі); виробнича діяльність людини [2, с. 39]. Перше місце за рівнем забруднювання навколишнього середовища займає нафтопромислові підприємства. Як приклад негативного впливу на екологію країни є проблеми, що пов'язані із функціонуванням нафтогазового комплексу Прикарпаття (Надвірнянський, Долинський і Бориславський нафтопромислові райони). Крім того, значним забруднювачем довкілля є транспортна галузь: автомобілі, тепловози, що використовують як пальне різні види нафтопродуктів, а також стаціонарні об'єкти матеріально-технічного забезпечення (склади пально-мастильних матеріалів, заправні станції).

Як вірно зазначає В. Б. Авер'янов, право як загальний регулятор суспільних відносин складає один з основних масивів інформації, яка має бути пристосована до нових умов [5, с. 38]. Останнім часом в природоохоронній галузі є позитивні зрушення. Так, прийнята концепція екологічної безпеки, визначено в законодавчому порядку правові основи прогнозування, запобігання впливу та ліквідації можливих негативних наслідків у разі їх виникнення, прийнято закон України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року» [6], тощо. Вважаємо, що цілеспрямоване впровадження науково-технічних досягнень, удосконалення чинних та розробка нових нормативно-правових актів, які б відповідали вимогам сучасності – це важливі напрямки розвитку екологічної складової національної безпеки.

Таким чином, у вирішенні проблем оптимізації адміністративно-правової системи управління природокористуванням у взаємозв'язку з системою забезпечення екологічної безпеки, що є основою національної безпеки України, слід враховувати наступні основні напрями екологічної стратегії.

По-перше, необхідною є розробка теоретичних і практичних підходів до в системі державного управління та місцевого самоврядування відповідно до вимог європейської інтеграції, створення інноваційних, організаційних, правових та фінансових механізмів управління природними ресурсами на засадах належного врядування в контексті децентралізації влади.

По-друге, система екологічної безпеки України повинна виходити з необхідності радикальної зміни характеру природокористування і господарської діяльності, які належить проводити тільки з урахуванням екологічних вимог і висновків екологічної експертизи проєктів та інших екологічно важливих рішень.

По-третє, особливе значення слід надавати оптимізації системи оперативного реагування на звернення громадян з приводу порушення їх прав на чисте довкілля та безпечне для життя навколишнє середовище.

По-четверте, розробка теоретико-правових підходів до забезпечення можливостей інноваційного електронного врядування в територіальних громадах. Першим регіоном, де було апробовано інтерактивну систему електронного врядування та належного реагування на виклики і загрози, що відповідає європейським стандартам, стала Кіровоградщина та місто Кропивницький. Звісно створення такої системи можливе за ініціативою місцевих громад.

По-п'яте, формування системи забезпечення екологічної безпеки населення на всіх рівнях – від об'єктів з джерелами забруднення до глобального масштабу, – що дасть змогу значною мірою сприяти оздоровленню природного і виробничого середовища, скласти більш безпечні умови для проживання людини, підтримання рівноваги і збалансованості в існуванні та розвитку екосистем.

По-шосте, повинні розроблятися заходи щодо захисту і збереження природи від нераціональної діяльності людини, які охоплюють як створення природоохоронних зон і заповідних територій, так і обмеження забруднення навколишнього середовища та використання природних ресурсів.

По-сьоме, стратегічно важливим для України є впровадження методології збалансованого розвитку та зеленої економіки. Необхідне проведення подальшого аналізу кожного політичного «рецепту» з точки зору його наслідків для розвитку, соціального впливу та розподілу, а також додаткових заходів, в тому числі і в міжнародних рамках [7, с. 11], необхідних для інтеграції економічних, екологічних, адміністративних та соціальних цілей, що варто проводити в національних і регіональних контекстах.

І восьмим напрямком розвитку еколого-правової стратегії має стати забезпечення і ліквідація небезпеки техносфери: кумулятивний ефект негативних екологічних наслідків діяльності виробничих об'єктів і технологій. Урахування названих напрямів діяльності у державній програмі екологічної

безпеки України дасть змогу здійснювати послідовну політику в екологічній сфері як на законодавчому рівні, так і в державному управлінні.

Список бібліографічних посилань

1. Бондар О. І. «Ріо+20» – шлях до сталого розвитку: оцінки та перспективи // Екологічні науки. 2012. № 1. С. 6–14.
2. Антонов А. Л. Державне регулювання відносин власності на природні ресурси : дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.02. Запоріжжя, 2008. 172 с.
3. Богачов В. Необхідність підвищення екологічної безпеки в Україні // Економіст. 2008. № 9. С. 12–14.
4. Ліпкан В.А. Адміністративно-правове регулювання національної безпеки України : монографія. Київ. нац. ун-т внутр. справ. Київ: Текст, 2008. 440 с.
5. Державне управління: європейські стандарти, досвід та адміністративне право / Авер'янов В. Б., Дерещ В. А., Школик А. М. та ін.; за заг. ред. Авер'янова В. Б. Київ: Юстиніан, 2007. 288 с.
6. Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року: закон України від 21.12.2010 р. № 2818-VI // Відомості Верховної Ради України. 2011. № 26. Ст. 218.
7. Гаврилюк Р., Мовчан Н., Мовчан Я., Тарасова О., Гусев О. Сценарії розвитку України: варіант застосування екоімперативу // Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Екологічна безпека як основа сталого розвитку суспільства. Європейський досвід і перспективи». Львів: ЛДУ БЖД, 2015. С. 10–12.

Одержано 12.06.2017

УДК 342.98

Людмила Михайлівна КОРНУТА,

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри адміністративного і фінансового права Національного університету «Одеська юридична академія», м. Одеса

**ЩОДО ПИТАННЯ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА
ПРО ДЕРЖАВНУ СЛУЖБУ В ЧАСТИНІ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ
ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ**

Розвиток суспільних та публічно-правових відносин в державі, а також євроінтеграційні процеси України вимагають активного реформування доктрини адміністративного права в цілому, та інституту державної служби зокрема. Тому, удосконалення чинного законодавства з питань державної служби має бути одним із основних завдань адміністративно-правових досліджень та одним із першочергових завдань законодавця. Слід констатувати, що із прийняттям нового Закону «Про державну службу» 2015 р., інститут державної служби України почав свій шлях євроінтеграційного становлення та розвитку. Але, не дивлячись на активні законодавчі перетворення, на сьогодні є цілий ряд питань, які залишаються не вирішеними та спірними. Серед першочергових проблем державної служби, які потребують